

6.10.2015

Hallinto- ja turvallisuusjaosto ke 7.10.2015 klo 9.10
Hallintovaliokunta ti 13.10.2015 klo 12.15

HE 30/2015 vp Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2016
VNS 1/2015 vp **Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2016-2019**

Vuoden 2016 talousarvioesitys

PL 26, luku 26.10 Poliisitoimi

26.10.01 Poliisitoimen toimintamenot

Poliisin toimintamenomomentille 26.10.01 esitetään vuodelle 2016 yhteensä 715 972 milj. euroa. Määräraha on yli 18 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2015. Momentin mitoituksessa on huomioitu vähennyksenä 19,249 milj. euron siirto v. 2016 talousarviossa perustettavalle Suojelupoliisin toimintamenomomentille. Lisäksi momentille on jyvitetty lisäystä 18,423 milj. euroa sisäministeriön hallinnonalalle osoitetusta yhteensä 28,5 milj. euron sisäisen turvallisuuden lisämäärärahasta. Poliisin määrärahoihin on lisätty myös noin 7 miljoonaa euroa turvapaikanhakijoiden rekisteröintiin ja kielteisen päätöksen saaneiden henkilöiden maasta poistamiseen. Momentin mitoituksessa on huomioitu hallitusohjelman mukaiset säästöt n. 11 milj. euroa, harmaan talouden ja talousrikostorjunnan erillismäärärahan 6,4 milj. euroa lakkaaminen ja sakon muuntorangaistuksen kumoutumien johdosta tehty 5 milj. euron vähennys.

Vuonna 2016 poliisin hallintorakenteen uudistamishanke (Pora III) viedään loppuun. Poliisin resursseja arvioidaan jatkuvasti vastaamaan taloudellisia reunaehtoja, myös kustannusrakennetta ja toimipisteverkostoa tarkastellaan tavoitteena toimitilakustannusten alentaminen.

Harmaan talouden torjunnan erillisrahoitus päättyy vuoden 2015 lopussa poliisin momentilla. Vuosina 2012–2015 poliisissa on ollut käytettävissä kohtuullisen hyvät sekä laadulliset että määrälliset voimavarat talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnassa huomioiden toimintaympäristö ja sen muutokset. Vuodelle 2015 poliisille oli kohdennettu 6,4 milj. euroa tehostamisrahaa talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan. Tehostamisrahalla on ollut huomattava merkitys poliisin suorituskykyyn, sillä kohdennettu määräraha on noin 20 % poliisin talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan vuosittaisista kokonaiskustannuksista. Vuonna 2014 talousrikostutkinnassa poliisin haltuun saama omaisuus oli 47,6 milj. euroa. Poliisi kohdisti talousrikostutkintaan vuonna 2014 yhteensä 427 henkilötyövuotta.

Rahoituksen päätyminen vuonna 2016 merkitsee n. 80 rikostutkijan työn päättymistä, koska he työskentelevät määräaikaissä viroissa. Tämä aiheuttaisi myös toiminnallisten tulosten laskemisen vuoden 2011 tasolle. Kun noin 20 % resursseista poistuu käytöstä, juttuvaranto lähtee kasvamaan ja läpivirtaus hidastuu sekä mahdollisuudet reaaliaikaturkintaan heikkenevät. Tutkimus- ja kehittämistoiminta mm. korruption tutkimukseen, prosessien kehittämiseen ja rahakoira-toimintaan kohdistuva panostus loppuu, tiedotuskampanja poliisin osalta päättyy. Poliisin takaisin saaman rikoshyödyn määrä laskee. Lisäpanostus harmaan talouden torjuntaan liittyviin valvontaprojekteihin vähenee.

Vuosina 2012-2014 poliisi on saanut haltuun omaisuutta yhteensä 123,9 miljoonaa, joka on noin 95.000 euroa/henkilötyövuosi. Poliisin talousrikostutkinnan henkilötyövuoden kustannus on noin 65.000 euroa.

Talousrikostorjunnan lisämäärärahaa suunniteltiin käytettäväksi henkilöresurssien lisäksi myös pankkitilitietojen sähköisen järjestelmän hankintaan. Muilla talousrikostorjuntaan osallistuvien taho-

6.10.2015

jen käytössä jo olevan järjestelmän käyttöön oton poliisissa on arvioitu tuovan vähintään 20 htv:n vuosisäästön. Pankkitilitietojen sähköisen järjestelmän rakentamisen kustannukset poliisille ovat noin 800.000 euroa. Järjestelmä maksaisi itsensä takaisin alle vuodessa.

Kansalaisten luottamus poliisin kykyyn ehkäistä, paljastaa ja selvittää rikoksia pyritään säilyttämään korkeana. Poliisi edistää toimillaan tietoverkkoturvallisuuden torjuntaa ja kyberturvallisuutta käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Poliisin henkilöstömäärä tulee vuonna 2016 laskemaa aiempien vuosien tasosta. Vuonna 2016 poliisin henkilöstön kokonaismääräksi arvioidaan 9 950 htv:ta, josta 234 htv:ta kohdentuu Suojelupoliisiin. Poliisimiesten määrän arvioidaan olevaan yhteensä 7 248 htv:ta, josta 148 Suojelupoliisissa. Henkilöstömäärän arviointiin vaikuttaa merkittävästi turvapaikanhakijoiden määrän kehitys.

26.01.02 Suojelupoliisin toimintamenot

Suojelupoliisin toimintamenomomentti on uusi. Momentille esitetään vuodelle 2016 yhteensä 19,344 milj. euroa siirtona poliisitoimen toimintamenoista. Suojelupoliisin hallinnollinen asema muuttuu 1.1.2016 alkaen, jolloin Suojelupoliisi siirtyy suoraan sisäministeriön alaiseksi poliisiyksiköksi. Muutoksen tavoitteena on korostaa Suojelupoliisin erityistehtävien hoitamista ja vahvistaa toiminnan strategista ja poliittista ohjausta sekä selkeyttää viraston asemaa kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Muutoksen myötä tullaan varmistamaan poliisin yhtenäisyyden säilyminen sekä toimitteiden yhteistyösuhteet ja -verkot.

26.10.20 Maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot

Arviomäärärahamentille 26.10.20 (*Maastapoistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot, amr*) osoitetaan 6,0 milj. euroa, mikä on 2,2 milj. enemmän kuin vuonna 2015. Momentille myönnettiin 2,2 milj. euron tasokorotus. Tasokorotukseen on perusteena turvapaikanhakijoiden lisääntynyt määrä ja maastapoistamistoiminnan volyymin voimakas kasvu.

26.10.21 Kejo-hankkeen yhteiset toimintamenot

Poliisin, pelastustoimen, sosiaali- ja terveystoimen, Rajavartiolaitoksen, Puolustusvoimien sekä Tulien yhteisen kenttäjohtojärjestelmähankkeen (Kejo) yhteisiin toimintamenoihin momentille 26.10.21 on vuodelle 2016 varattu tuottavuusmäärärahaa 7,0 milj. euroa, mikä on 3 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2015. Valtiovarainministeriö rahoittaa hanketta tuottavuuden edistämiseen tarkoitetulla määrärahalla vuosina 2013–2017.

TOIMINNAN PAINOPISTEET 2016

Sisäisen turvallisuuden ja erityisesti poliisin palveluiden saatavuutta tuetaan ja kehitetään. Päämääränä on, että poliisin toimintakyky turvataan koko maassa. Poliisin kansainvälinen yhteistyö ja sitä koskeva strategiatyö kytketään palvelemaan aiempaa tehokkaammin sisäisen turvallisuuden päämäärien ja tavoitteiden edistämistä.

Poliisitoiminta sopeutetaan poliisille osoitettuun määrärahatasoon. Tehtävät suoritetaan tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja olosuhteiden vaatimassa tärkeysjärjestyksessä. Poliisi tarkastelee kustannusrakennettaan siten, että kyetään hillitsemään poliisimiesten määrän laskua mahdollisuuksien mukaisesti. Poliisi saattaa aiemmat rakenneuudistukset loppuun ja pyrkii siten uudistukselle asetettujen säästötavoitteiden toteutumiseen. Hallinto- ja tukitehtävien kehittämisen tavoitteena on tuottavuuden lisääminen, prosessien kehittäminen ja yhdenmukaisuuden lisääminen sekä digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen. Poliisin automaattisen liikennevalvonnan käyttöalaa ja kattavuutta laajennetaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Suunnittelukaudella toteutetaan toimialasidonnaisten it-palveluiden integrointi osaksi poliisihallintoa ja viedään loppuun keskeiset tieto- ja toiminnanohjausjärjestelmät (Vitja, Kejo). Poliisille laaditaan uusi lupahallintostrategia sekä toteutetaan ulkomaalaislupa-asioiden siirto Maahanmuuttovirastolle ml. erikseen määritellyt turvapaikkatutkintatehtävät.

Panostus talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan on sopeutettava poliisille ja muille viranomaisille osoitettujen määrärahojen puitteissa erikseen sovittavalla tavalla painottaen harmaata taloutta ja talousrikollisuutta ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä.

6.10.2015

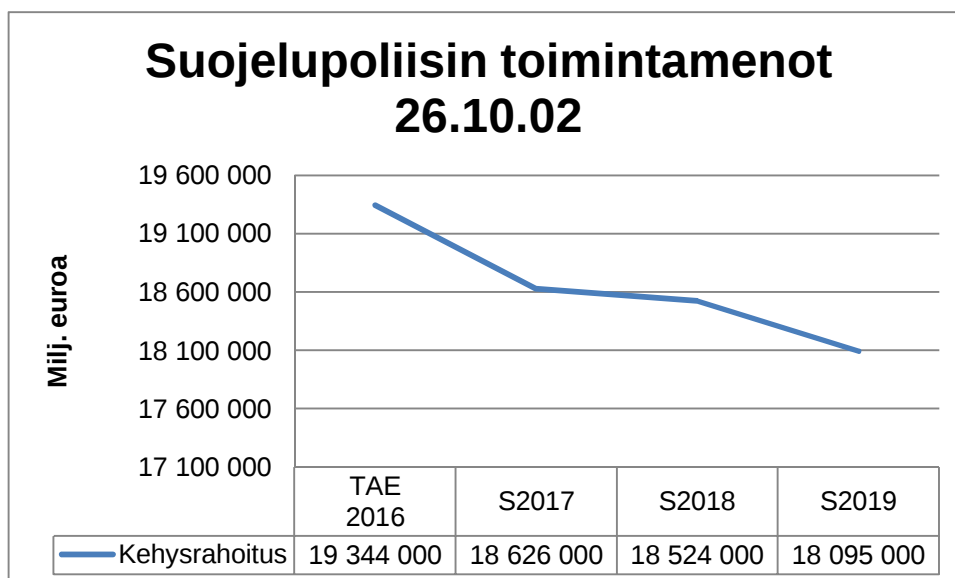
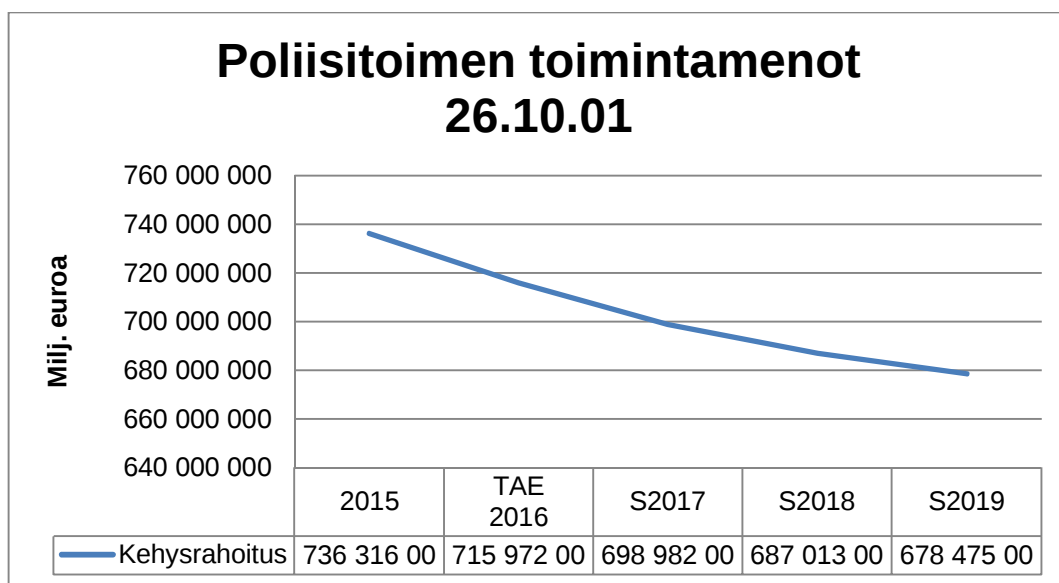
Muuttunut turvallisuusympäristö, kansainvälisten kriisien heijastusvaikutukset poliisitoimintaan kohdistuviin odotuksiin sekä esiinnousseet uudentyyppiset uhkakuvat (mm. kyber- ja tietoverkkorikollisuus, väkivaltainen radikalismi) edellyttävät sisäisen turvallisuuden resurssien tarkistamista ja uudelleen kohdentamista vastaamaan muuttunutta tilannetta. Tavoitteena on luoda yhteinen tilannekuva tietoverkkojen ja tietoliikenteen turvallisuudesta ja tunnistaa riskikohteet sekä varmistaa luotettava ja turvallinen tietojenvaihto eri toimijoiden välillä sekä edistää tarvittavia lainsäädäntömuutoksia. Muun ohella erityishuomiota kiinnitetään turvapaikanhakijamäärän kasvun myötä tuoman haasteeseen vastaamiseen ja tehokkaaseen, hallitusohjelman mukaiseen maastapoistamistoimintoon. Kasvanut turvapaikanhakijoiden määrä sekä sen vaativat toimenpiteet tulevat näkymään poliisin toiminnassa ja tavoitteiden saavuttamisessa, kun tehtäviä joudutaan priorisoimaan ja resursseja allokoimaan mm. liikennevalvonnasta turvapaikkatutkintaan.

Laadittavana olevassa sisäisen turvallisuuden selonteossa tullaan tarkastelmaan poliisin resursseja ja tehtäviä. Priorisointeja on tehtävä, jotta toiminta voidaan sopeuttaa määrärahasoon ja samalla säilyttää riittävä turvallisuuden taso.

JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMA 2016–2019

PL 26, luku 26.10 Poliisitoimi

Tarkistetut kehykset 2017–2019

6.10.2015

Poliisitoimen, ml. Suojelupoliisin määrärahataso on kehyskaudella voimakkaasti laskeva. Hallitusohjelman panostus sisäiseen turvallisuuteen lisää poliisin määrärahoja 18,4 milj. eurolla vuositasolla. Kumulatiivisesti kasvavat hallitusohjelman sisältämät toimintamenosäästöt syövät tämän lisäyksen kehyskauden loppuun mennessä kokonaan. Poliisin määrärahoista on vähennetty kehyskaudella hallitusohjelmaan sisältyneen rangaistusmääräysmenettelyn käyttöalan laajentamisen peruuntumisen johdosta vähennystä 1 milj. euroa v. 2018 ja 2 milj. euroa v. 2019.

Vuosien 2017—2019 toimintamenosäästö tullaan kohdistamaan julkisen talouden suunnitelman 2017—2020 valmistelussa keväällä 2016 säästöpotentiaaliarvioinnin pohjalta. Yllä olevassa kehyslaskelmassa ei siis ole vielä huomioitu hallitusohjelmaan sisältyviä uusia toimintamenosäästöjä, jotka tulevat laskemaan kehystä vuoteen 2019 mennessä vielä arviolta noin 25 milj. eurolla. (1,283 mrd. euroa → 1,258 mrd. euroa)

Poliisin kulurakenne on erittäin toimintamenopainotteinen. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että tehdyt vähennykset kohdistuvat lähes suoraan henkilöstömenoihin, jotka ovat yli 70%:a poliisin toimintamenoista. Tämän hetken arvion mukaan yllä esitetty kehystaso tarkoittaisi n. 800- 1 000 poliisimiehen vähennystä vuoteen 2019 mennessä nykytasosta. Poliisimiesten määrän laskua pyritään kehyskaudella hillitsemään erilaisin toimenpitein, esimerkiksi toimitilakuluja vähentämällä. Näin suurella kehystason vähennyksellä on kuitenkin väistämättä toiminnallisia vaikutuksia ja poliisin tehtäviä on priorisoitava ja toiminnan painotuksia tarkasteltava. Edelleen on huomioitava, että muun muassa kyber edellyttäisi poliisilta merkittäviä lisäpanostuksia, joihin ei tällä määrärahatasolla ole mahdollisuuksia.

Sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelu käynnissä

Valtioneuvoston selonteko sisäisen turvallisuuden tilasta valmistuu keväällä 2016. Selonteossa tarkastellaan sisäisen turvallisuuden keskeisiä haasteita ja vahvuuksia lähitulevaisuudessa ja linjataan kokonaisturvallisuuden kannalta keskeisestä viranomaisten välisestä yhteistyöstä ja toimintamalleista. Selonteossa linjataan sisäisen turvallisuuden keskeiset painopisteet tulevaisuudessa, määritellen keinot näiden linjausten toimeenpanemiseksi sekä esitetään ratkaisumallit, joilla vastataan resurssien vähenemisestä aiheutuviin haasteisiin.